

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 21ης Δεκεμβρίου 2023*

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις – Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης – Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ – Άρθρο 1, παράγραφος 3 – Άρθρο 15, παράγραφος 2 – Διαδικασία παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών – Λόγοι μη εκτέλεσης – Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Άρθρο 7 – Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής – Άρθρο 24, παράγραφοι 2 και 3 – Συνεκτίμηση του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού – Δικαίωμα του κάθε παιδιού να διατηρεί τακτικά προσωπικές σχέσεις και απ' ευθείας επαφές με τους δύο γονείς του – Μητέρα μικρών παιδιών τα οποία ζουν μαζί της»

Στην υπόθεση C-261/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Corte suprema di cassazione (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Ιταλία) με απόφαση της 19ης Απριλίου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο την ίδια ημέρα, στο πλαίσιο της ποινικής δίκης κατά της

GN,

παρισταμένου του:

Procuratore generale presso la Corte d'appello di Bologna,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, Πρόεδρο, L. Bay Larsen, Αντιπρόεδρο, Κ. Jürimäe (εισηγήτρια), Κ. Λυκούργο, Ε. Regan, F. Biltgen και Ν. Piçarra, προέδρους τμήματος, Ρ. G. Xuereb, L. S. Rossi, I. Jarukaitis, Α. Kumin, Ν. Jääskinen, Ν. Wahl, I. Ziemele και J. Passer, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: Τ. Ćareta

γραμματέας: C. Di Bella, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 28ης Μαρτίου 2023,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η GN, εκπροσωπούμενη από τον R. Ghini, avvocato,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

- ο Procuratore generale presso la Corte d’appello di Bologna, εκπροσωπούμενος από την A. Scandellari, sostituto procuratore della Repubblica,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον S. Faraci, avvocato dello Stato,
- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehér και την K. Szíjjártó,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. K. Bulterman, τον J. M. Hoogveld και την P. P. Huurnink,
- το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από τους K. Plešniak και A. Štefānuc,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την S. Grünheid και τον A. Spina,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 13ης Ιουλίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά, αφενός, την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφοι 2 και 3, καθώς και των άρθρων 3 και 4 της απόφασης-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 81, σ. 24) (στο εξής: απόφαση-πλαίσιο 2002/584), και, αφετέρου, το κύρος των εν λόγω διατάξεων υπό το πρίσμα των άρθρων 7 και 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο εκτέλεσης στην Ιταλία ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης το οποίο εκδόθηκε από τις βελγικές δικαστικές αρχές εις βάρος της GN για την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής στο Βέλγιο.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

- 3 Η διεθνής σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 20 Νοεμβρίου 1989 (*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 1577, σ. 3).
- 4 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της εν λόγω σύμβασης έχει ως εξής:
«Σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν τα παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, είτε από τα δικαστήρια, τις διοικητικές αρχές ή από τα νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού.»

Το δίκαιο της Ένωσης

- 5 Η αιτιολογική σκέψη 6 της απόφασης-πλαισίου 2002/584 έχει ως εξής:

«Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης το οποίο προβλέπει η παρούσα απόφαση-πλαίσιο αποτελεί την πρώτη περίπτωση συγκεκριμένης εφαρμογής, στον τομέα του ποινικού δικαίου, της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης που έχει χαρακτηριστεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ως “ακρογωνιαίος λίθος” της δικαστικής συνεργασίας.»

- 6 Το άρθρο 1 της απόφασης-πλαισίου φέρει τον τίτλο «Ορισμός και υποχρέωση εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης» και προβλέπει τα εξής:

«1. Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης είναι [απόφαση δικαστικής αρχής] η οποία εκδίδεται από κράτος μέλος προς τον σκοπό της σύλληψης και της παράδοσης από άλλο κράτος μέλος προσώπου που καταζητείται για την άσκηση ποινικής δίωξης ή για την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικών της ελευθερίας.

2. Τα κράτη μέλη εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιου.

3. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 6 [ΣΕΕ].»

- 7 Το άρθρο 3 της εν λόγω απόφασης-πλαισίου απαριθμεί τους λόγους υποχρεωτικής μη εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, ενώ τα άρθρα 4 και 4α απαριθμούν τους λόγους προαιρετικής μη εκτέλεσης του εντάλματος αυτού.

- 8 Το άρθρο 7 της ίδιας απόφασης-πλαισίου φέρει τον τίτλο «Προσφυγή στην κεντρική αρχή» και προβλέπει στην παράγραφο 1 ότι κάθε κράτος μέλος μπορεί να ορίσει μια κεντρική αρχή ή, εφόσον η έννομη τάξη του το προβλέπει, κεντρικές αρχές για να επικουρούν τις αρμόδιες δικαστικές αρχές.

- 9 Το άρθρο 15 της απόφασης-πλαισίου επιγράφεται «Απόφαση για την παράδοση» και ορίζει τα εξής:

«1. Η δικαστική αρχή εκτέλεσης αποφασίζει, εντός των προθεσμιών και υπό τους όρους που καθορίζονται στην παρούσα απόφαση-πλαίσιο, για την παράδοση του προσώπου.

2. Εάν η δικαστική αρχή εκτέλεσης κρίνει ότι οι πληροφορίες που διαβιβάστηκαν από το κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος δεν αρκούν ώστε να της επιτρέψουν να αποφασίσει για την παράδοση, ζητεί την κατεπείγουσα προσκόμιση των απαραίτητων συμπληρωματικών πληροφοριών, ιδίως σε σχέση με τα άρθρα 3 έως 5 και το άρθρο 8, και μπορεί να τάξει προθεσμία για την παραλαβή τους, λαμβάνοντας υπόψη της ότι είναι αναγκαίο να τηρηθούν οι προθεσμίες που ορίζονται στο άρθρο 17.

3. Η δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος μπορεί να διαβιβάζει οποτεδήποτε στη δικαστική αρχή εκτέλεσης κάθε επιπλέον χρήσιμη πληροφορία.»

10 Το άρθρο 17 της απόφασης-πλαίσιου προσδιορίζει τις προθεσμίες εντός των οποίων και τη διαδικασία με την οποία πρέπει να ληφθεί η απόφαση εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

11 Κατά το άρθρο 23 της απόφασης-πλαίσιου, το οποίο επιγράφεται «Προθεσμία παράδοσης του προσώπου»:

«1. Ο καταζητούμενος παραδίδεται το ταχύτερο δυνατόν σε ημερομηνία που συμφωνείται μεταξύ των ενδιαφερόμενων αρχών.

2. Παραδίδεται το αργότερο δέκα ημέρες αφότου εκδόθηκε η [τελεσίδικη] απόφαση για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

[...]

4. Η παράδοση μπορεί κατ' εξαίρεση να αναστέλλεται προσωρινά για σοβαρούς ανθρωπιστικούς λόγους, εφόσον λ.χ. ευλόγως πιστεύεται ότι θα έθετε σε κίνδυνο τη ζωή ή την υγεία του καταζητουμένου. Η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης γίνεται μόλις παύσουν να υφίστανται οι λόγοι αυτοί. Η δικαστική αρχή εκτέλεσης ενημερώνει αμέσως σχετικά τη δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος και συμφωνεί νέα ημερομηνία παράδοσης. Στην περίπτωση αυτή, η παράδοση διενεργείται εντός δέκα ημερών μετά τη συμφωνηθείσα νέα ημερομηνία.

[...]

Το ιταλικό δίκαιο

12 Το άρθρο 2 του legge n. 69 – Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d'arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri (νόμος 69 περί διατάξεων για την ευθυγράμμιση του εσωτερικού δικαίου προς την απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών), της 22ας Απριλίου 2005 (GURI αριθ. 98, της 29ης Απριλίου 2005, σ. 6, στο εξής: νόμος 69/2005), σύμφωνα με την τροποποίηση που εισήγαγε το decreto legislativo n. 10 (νομοθετικό διάταγμα 10), της 2ας Φεβρουαρίου 2021 (GURI αριθ. 30, της 5ης Φεβρουαρίου 2021, στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 10 του 2021), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, ορίζει τα εξής:

«Η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να οδηγήσει σε παραβίαση των υπέρτατων αρχών της συνταγματικής τάξης του κράτους ή των αναπαλλοτρίωτων δικαιωμάτων του ανθρώπου που αναγνωρίζονται από το Σύνταγμα, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών που κατοχυρώνονται στο άρθρο 6 [ΣΕΕ] ή των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στην [Ευρωπαϊκή] Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 [(στο εξής: ΕΣΔΑ)][...].»

13 Κατά το άρθρο 18 του εν λόγω νόμου:

«[Τ]ο εφετείο αρνείται την παράδοση στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- a) αν το αξιόποινο της πράξης την οποία αφορά το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης έχει αρθεί λόγω αμνηστίας, σύμφωνα με την ιταλική νομοθεσία, όταν αρμόδιο σχετικώς είναι το ιταλικό κράτος·
 - b) αν προκύπτει ότι για τον εκζητούμενο έχει εκδοθεί, για τις ίδιες πράξεις, στην Ιταλία αμετάκλητη απόφαση ή ειδική διάταξη ποινικού δικαστηρίου ή απόφαση περί παύσεως της ποινικής διώξεως που δεν υπόκειται πλέον σε ένδικα μέσα ή εάν έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση με ισχύ δεδικασμένου σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό τον όρο ότι, σε περίπτωση καταδικαστικής απόφασης, η ποινή έχει ήδη εκτιθεί ή εκτίεται ή δεν μπορεί πλέον να εκτιθεί σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους που εξέδωσε την καταδικαστική απόφαση·
 - c) αν το πρόσωπο κατά του οποίου εκδόθηκε το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης δεν είχε συμπληρώσει το 14^ο έτος της ηλικίας του κατά τον χρόνο τέλεσης της αξιόποινης πράξης».
- 14 Το άρθρο 18 του νόμου 69/2005, όπως ίσχυε πριν από την έναρξη ισχύος του νομοθετικού διατάγματος 10 του 2021, προέβλεπε τα εξής:

«Το εφετείο αρνείται την παράδοση:

[...]

- p) αν το πρόσωπο του οποίου ζητείται η παράδοση είναι έγκυος γυναίκα ή μητέρα παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών που ζουν μαζί της, εκτός εάν, στην περίπτωση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που εκδόθηκε κατά τη διάρκεια διαδικασίας, οι απαιτήσεις προστασίας στις οποίες στηρίζεται το περιοριστικό μέτρο της δικαστικής αρχής έκδοσης του εντάλματος είναι εξαιρετικής σημασίας·

[...]».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 15 Στις 26 Ιουνίου 2020 οι βελγικές δικαστικές αρχές εξέδωσαν ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης κατά της GN για την εκτέλεση ποινής πενταετούς φυλάκισης η οποία επιβλήθηκε κατόπιν διαδικασίας διεξαχθείσας ερήμην από το rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen (πρωτοβάθμιο δικαστήριο Αμβέρσας, τμήμα Αμβέρσας, Βέλγιο) για τα αδικήματα της εμπορίας ανθρώπων και της διευκόλυνσης της παράνομης μετανάστευσης, τα οποία διαπράχθηκαν στο Βέλγιο μεταξύ 18ης Σεπτεμβρίου 2016 και 5ης Αυγούστου 2017.
- 16 Στις 2 Σεπτεμβρίου 2021 η GN συνελήφθη στη Μπολόνια (Ιταλία). Κατά τη σύλληψή της, βρισκόταν μαζί με τον υιό της, ο οποίος είχε γεννηθεί στη Φεράρα (Ιταλία) στις 10 Νοεμβρίου 2018 και ζούσε μαζί της. Επιπλέον, ήταν έγκυος σε δεύτερο παιδί, το οποίο γεννήθηκε στις 10 Μαΐου 2022.
- 17 Κατά τη διάρκεια της ανάκρισης που πραγματοποιήθηκε στις 3 Σεπτεμβρίου 2021, η GN δεν συναίνεσε στην παράδοσή της στις βελγικές δικαστικές αρχές. Κατόπιν επ' ακροατηρίου συζητήσεως που διεξήχθη στις 17 Σεπτεμβρίου 2021, το Corte d'appello di Bologna (εφετείο

Μπολόνιας, Ιταλία), ως δικαστική αρχή εκτέλεσης, ζήτησε από τις βελγικές δικαστικές αρχές πληροφορίες, πρώτον, ως προς τον τρόπο εκτέλεσης, στο Βέλγιο, των ποινών που επιβάλλονται στις μητέρες που ζουν με ανήλικα παιδιά, δεύτερον, ως προς τη μεταχείριση της GN στη φυλακή σε περίπτωση παράδοσής της, τρίτον, ως προς τα μέτρα που θα λαμβάνονταν σε σχέση με το ανήλικο παιδί της καθώς και, τέταρτον, ως προς τη δυνατότητα επανάληψης της διαδικασίας που ολοκληρώθηκε με την ερήμην επιβολή ποινής.

- 18 Με σημείωμα της 5ης Οκτωβρίου 2021, η εισαγγελία Αμβέρσας (Βέλγιο) ενημέρωσε το Corte d'appello di Bologna (εφετείο Μπολόνιας) ότι οι απαντήσεις στα ερωτήματά του εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Service public fédéral Justice (Ομοσπονδιακής Δημόσιας Υπηρεσίας Δικαιοσύνης, Βέλγιο).
- 19 Με απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2021, το Corte d'appello di Bologna (εφετείο Μπολόνιας) αρνήθηκε να παραδώσει την GN στις βελγικές δικαστικές αρχές και διέταξε την άμεση απελευθέρωσή της. Ειδικότερα, κατά το ως άνω δικαστήριο, ελλείψει απάντησης εκ μέρους των βελγικών δικαστικών αρχών στα ερωτήματα που είχε θέσει, ουδεμία βεβαιότητα υπήρχε ότι η έννομη τάξη του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος προβλέπει καθεστώς κράτησης παρόμοιο με εκείνο του κράτους μέλους εκτέλεσης, το οποίο, αφενός, προστατεύει το δικαίωμα της μητέρας να διατηρεί τη σχέση της με τα παιδιά της και να τα φροντίζει και, αφετέρου, διασφαλίζει για τα παιδιά την αναγκαία μητρική και οικογενειακή αρωγή, η οποία κατοχυρώνεται τόσο από το ιταλικό Σύνταγμα όσο και από το άρθρο 3 της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού και από το άρθρο 24 του Χάρτη.
- 20 Το Corte suprema di cassazione (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Ιταλία), ήτοι το αιτούν δικαστήριο, επιλήφθηκε αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε τόσο ο Procuratore generale presso la Corte d'appello di Bologna (γενικός εισαγγελέας του εφετείου Μπολόνιας, Ιταλία) όσο και η GN κατά της ως άνω απόφασης.
- 21 Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι η διάταξη του νόμου 69/2005 η οποία προέβλεπε ρητώς ως λόγο μη εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης την περίπτωση που το πρόσωπο το οποίο αφορούσε το ένταλμα ήταν εγκυμονούσα ή μητέρα παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών τα οποία ζουν μαζί της καταργήθηκε με το νομοθετικό διάταγμα 10 του 2021, προκειμένου η ιταλική νομοθεσία να εναρμονιστεί με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584, η οποία δεν μνημονεύει την ως άνω περίπτωση μεταξύ των λόγων υποχρεωτικής ή προαιρετικής μη εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.
- 22 Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, αν η έννομη τάξη του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος δεν προβλέπει μέτρα προστασίας του δικαιώματος των παιδιών να μη στερούνται της μητέρας τους ανάλογα με τα προβλεπόμενα από το ιταλικό δίκαιο, η παράδοση της μητέρας συνιστά προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων που προστατεύονται από το ιταλικό Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ.
- 23 Τούτου λεχθέντος, το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εμπίπτει σε τομέα που έχει αποτελέσει αντικείμενο πλήρους εναρμόνισης. Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 απαγορεύει στη δικαστική αρχή εκτέλεσης να αρνηθεί την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που έχει εκδοθεί εις βάρος μητέρας παιδιών μικρής ηλικίας, παρόλο που η παράδοσή της θα ερχόταν σε σύγκρουση τόσο με το δικαίωμά της στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής όσο και με το υπέρτατο συμφέρον των παιδιών της. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, διερωτάται κατά πόσον η απόφαση-πλαίσιο είναι

συμβατή με το άρθρο 7 και το άρθρο 24, παράγραφος 3, του Χάρτη, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα, ιδίως, της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ.

24. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Corte suprema di cassazione (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Έχουν το άρθρο 1, παράγραφοι 2 και 3, και τα άρθρα 3 και 4 [της απόφασης-πλασιού 2002/584] την έννοια ότι δεν επιτρέπουν στη δικαστική αρχή εκτέλεσης να αρνηθεί ή, εν πάση περιπτώσει, να αναστείλει την παράδοση μητέρας ανήλικων τέκνων που ζουν μαζί της;

2. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, είναι το άρθρο 1, παράγραφοι 2 και 3, και τα άρθρα 3 και 4 [της απόφασης-πλασιού 2002/584] συμβατά με το άρθρο 7 και το άρθρο 24, παράγραφος 3, [του Χάρτη], υπό το πρίσμα και της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με το άρθρο 8 της [ΕΣΔΑ] και των κοινών συνταγματικών παραδόσεων των κρατών μελών, στο μέτρο που επιβάλλουν την παράδοση της μητέρας, αποκόποντας τους δεσμούς με τα ανήλικα τέκνα που ζουν μαζί της χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το υπέρτερο συμφέρον των τέκνων;»

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

25. Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε να εκδικαστεί η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως με την ταχεία διαδικασία του άρθρου 105 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

26. Το αιτούν δικαστήριο υποστήριξε ότι η υπόθεση της κύριας δίκης θίγει τα θεμελιώδη δικαιώματα της εγκύου και του μικρής ηλικίας παιδιού της που ζει μαζί της και ότι η εφαρμογή της ταχείας διαδικασίας είναι αναγκαία προκειμένου να αρθεί η αβεβαιότητα που εξακολουθεί να υφίσταται ως προς τη μελλοντική επιμέλεια του παιδιού αυτού. Τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα εγείρουν επίσης ζητήματα τα οποία είναι κοινά σε μεγάλο αριθμό υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών και τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με τη μεγαλύτερη δυνατή ταχύτητα.

27. Το άρθρο 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει ότι, κατόπιν αιτήματος του αιτούντος δικαστηρίου ή, σε εξαιρετική περίπτωση, αυτεπαγγέλτως, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου μπορεί, όταν η φύση της υποθέσεως απαιτεί να αποφανθεί το Δικαστήριο το συντομότερο δυνατόν, αφού ακούσει τον εισηγητή δικαστή και τον γενικό εισαγγελέα, να αποφασίσει την υπαγωγή της προδικαστικής παραπομπής σε ταχεία διαδικασία κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του Κανονισμού Διαδικασίας.

28. Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι η ταχεία διαδικασία αποτελεί δικονομικό μέσο για την αντιμετώπιση εξαιρετικά επείγουσας κατάστασης (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2021, *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

29. Εν προκειμένω, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου αποφάσισε, στις 11 Μαΐου 2022, αφού άκουσε την εισηγήτρια δικαστή και τη γενική εισαγγελέα, να απορρίψει το αίτημα που μνημονεύθηκε στη σκέψη 25 της παρούσας απόφασης.

- 30 Πράγματι, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι η GN αφέθηκε αμέσως ελεύθερη κατ' εκτέλεση της απόφασης της 15ης Οκτωβρίου 2021 του Corte d'appello di Bologna (εφετείου Μπολόνιας). Επιπλέον, οι πληροφορίες που το αιτούν δικαστήριο παρέσχε στο Δικαστήριο δεν αποδεικνύουν την ύπαρξη κινδύνου όσον αφορά την επιμέλεια των παιδιών της GN κατά τη διάρκεια της εξέτασης της υπό κρίση αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως. Ενδεχόμενη αβεβαιότητα ως προς τις συνέπειες που θα έχει η απόφαση που περατώνει τη διαδικασία της κύριας δίκης για την επιμέλεια των παιδιών ή το γεγονός ότι τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα ενδέχεται να αφορούν σημαντικό αριθμό προσώπων ή εννόμων καταστάσεων δεν συνιστούν, αφ' εαυτών, λόγους που στοιχειοθετούν εξαιρετικά επείγουσα περίπτωση, η οποία είναι πάντως αναγκαία για να δικαιολογηθεί η εκδίκαση με ταχεία διαδικασία [πρβλ. αποφάσεις της 22ας Σεπτεμβρίου 2022, Bundesrepublik Deutschland (Διοικητική αναστολή της αποφάσεως μεταφοράς), C-245/21 και C-248/21, EU:C:2022:709, σκέψη 34, και της 9ης Νοεμβρίου 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Εννοια της σοβαρής βλάβης), C-125/22, EU:C:2023:843, σκέψη 30].

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 31 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 1, παράγραφοι 2 και 3, της απόφασης-πλαisiού 2002/584, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 7 και του άρθρου 24, παράγραφοι 2 και 3, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην εκ μέρους της δικαστικής αρχής εκτέλεσης άρνηση παράδοσης του προσώπου εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης για τον λόγο ότι το πρόσωπο αυτό είναι μητέρα παιδιών μικρής ηλικίας που ζουν μαζί της.
- 32 Λαμβανομένων υπόψη των όσων αναφέρει το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το πρώτο προδικαστικό ερώτημα στηρίζεται στην παραδοχή ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης είναι μητέρα δύο ανήλικων παιδιών τα οποία ζουν μαζί της και των οποίων το συμφέρον είναι να εξακολουθούν να διατηρούν τακτικά προσωπική σχέση και απ' ευθείας επαφή με τη μητέρα τους. Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση του εν λόγω εντάλματος σύλληψης, βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 3, της απόφασης-πλαisiού 2002/584, ερμηνευόμενου σε συνδυασμό με το άρθρο 7 και το άρθρο 24, παράγραφοι 2 και 3, του Χάρτη, για τον λόγο ότι η παράδοση του προσώπου αυτού θα μπορούσε να του στερήσει τις προσωπικές σχέσεις και απ' ευθείας επαφές με τα παιδιά του.
- 33 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι τόσο η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών όσο και η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η οποία εδράζεται με τη σειρά της στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών, έχουν θεμελιώδη σημασία στο δίκαιο της Ένωσης, δεδομένου ότι καθιστούν δυνατή τη δημιουργία και τη διατήρηση ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα. Ειδικότερα, η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, όσον αφορά μεταξύ άλλων τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, επιβάλλει σε κάθε κράτος μέλος να δέχεται, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων, ότι όλα τα λοιπά κράτη μέλη τηρούν το δίκαιο της Ένωσης, ιδίως δε ότι σέβονται τα αναγνωρισμένα από το δίκαιο της Ένωσης θεμελιώδη δικαιώματα [αποφάσεις της 22ας Φεβρουαρίου 2022, Openbaar Ministerie (Δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος), C-562/21 PPU και C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, σκέψη 40, καθώς και της 31ης Ιανουαρίου 2023, Puig Gordi κ.λπ., C-158/21, EU:C:2023:57, σκέψη 93].

- 34 Επομένως, τα κράτη μέλη, όταν θέτουν σε εφαρμογή το δίκαιο της Ένωσης, υποχρεούνται να θεωρήσουν δεδομένο τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων από τα λοιπά κράτη μέλη, με αποτέλεσμα να μην έχουν τη δυνατότητα όχι μόνο να απαιτήσουν από κάποιο άλλο κράτος μέλος να εφαρμόσει εθνικό επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων υψηλότερο από το επίπεδο προστασίας που εγγυάται το δίκαιο της Ένωσης, αλλά επίσης, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων, να ελέγξουν αν το άλλο κράτος μέλος έχει πράγματι σεβαστεί, σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνει η Ευρωπαϊκή Ένωση [γνωμοδότηση 2/13 (Προσχώρηση της Ένωσης στην ΕΣΔΑ), της 18ης Δεκεμβρίου 2014, EU:C:2014:2454, σκέψη 192, και απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2023, Puig Gordi κ.λπ., C-158/21, EU:C:2023:57, σκέψη 94].
- 35 Στο πλαίσιο αυτό, η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 κατατείνει, μέσω της καθιέρωσης ενός απλουστευμένου και αποτελεσματικού συστήματος παράδοσης των καταδικασθέντων ή υπόπτων για παραβάσεις της ποινικής νομοθεσίας, στη διευκόλυνση και στην επιτάχυνση της δικαστικής συνεργασίας, συμβάλλοντας στην επίτευξη του σκοπού τον οποίο έχει θέσει η Ένωση, να συγκροτήσει δηλαδή χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης επί τη βάση του υψηλού βαθμού εμπιστοσύνης που πρέπει να υφίσταται μεταξύ των κρατών μελών [απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, Openbaar Ministerie (Δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος), C-562/21 PPU και C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 36 Η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η οποία αποτελεί, κατά την αιτιολογική σκέψη 6 της απόφασης-πλαισίου, τον «ακρογωνιαίο λίθο» της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, αποτυπώνεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της απόφασης-πλαισίου, το οποίο θεσπίζει τον κανόνα κατά τον οποίο τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης βάσει της εν λόγω αρχής και σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης-πλαισίου [απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, Openbaar Ministerie (Δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος), C-562/21 PPU και C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 37 Συνεπώς, αφενός, οι δικαστικές αρχές εκτέλεσης μπορούν να αρνηθούν την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης μόνο για λόγους που απορρέουν από την απόφαση-πλαίσιο 2002/584, όπως αυτή έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο. Αφετέρου, ενώ η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης συνιστά τον κανόνα, η άρνηση εκτέλεσης έχει προβλεφθεί ως εξαίρεση, η οποία πρέπει να ερμηνεύεται στενά [απόφαση της 18ης Απριλίου 2023, E. D. L. (Λόγος άρνησης στηριζόμενος στην ασθένεια), C-699/21, EU:C:2023:295, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 38 Η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο δεν προβλέπει ότι η δικαστική αρχή εκτέλεσης μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης για τον λόγο και μόνον ότι το πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί το ένταλμα είναι μητέρα μικρών παιδιών που ζουν μαζί της. Πράγματι, λαμβανομένης υπόψη της αρχής της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, η οποία αποτελεί το θεμέλιο του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, τεκμαίρεται ότι οι συνθήκες κράτησης μητέρας τέτοιων παιδιών και η οργάνωση της επιμέλειάς τους στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος προσαρμόζονται στην κατάσταση των προσώπων αυτών, είτε σε περιβάλλον φυλακών είτε στο πλαίσιο εναλλακτικής ρυθμίσεως βάσει της οποίας είναι δυνατόν να παραμείνει η μητέρα στη διάθεση των δικαστικών αρχών του κράτους μέλους έκδοσης ή να τοποθετηθούν τα παιδιά εκτός του χώρου των φυλακών.

- 39 Τούτου λεχθέντος, από το άρθρο 1, παράγραφος 3, της απόφασης-πλαίσιου 2002/584 προκύπτει ότι η απόφαση-πλαίσιο δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στον Χάρτη.
- 40 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί, αφενός, ότι το άρθρο 7 του Χάρτη κατοχυρώνει το δικαίωμα κάθε προσώπου στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής και, αφετέρου, ότι το άρθρο 24, παράγραφος 2, του Χάρτη προβλέπει ότι, σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού.
- 41 Όπως προκύπτει από το άρθρο 3, παράγραφος 1, της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού, στο οποίο παραπέμπουν ρητώς οι επεξηγήσεις σχετικά με το άρθρο 24 του Χάρτη, η παράγραφος 2 του τελευταίου αυτού άρθρου εφαρμόζεται επίσης σε αποφάσεις οι οποίες, όπως ένα ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης που εκδίδεται κατά της μητέρας παιδιών μικρής ηλικίας, δεν έχουν μεν ως αποδέκτες τα παιδιά, αλλά έχουν σημαντικές συνέπειες γι' αυτά [πρβλ. απόφαση της 11ης Μαρτίου 2021, *État belge* (Επιστροφή του γονέα ενός ανηλίκου), C-112/20, EU:C:2021:197, σκέψεις 36 και 37].
- 42 Η δυνατότητα ενός γονέα και του τέκνου του να είναι μαζί αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της οικογενειακής ζωής (απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2021, *Stolichna obshtina, rayon «Pancharevo»*, C-490/20, EU:C:2021:1008, σκέψη 61). Πράγματι, το άρθρο 24, παράγραφος 3, του Χάρτη κατοχυρώνει το δικαίωμα κάθε παιδιού να διατηρεί τακτικά προσωπικές σχέσεις και απ' ευθείας επαφές με τους δύο γονείς του, εκτός εάν τούτο είναι αντίθετο προς το συμφέρον του. Όπως υποστήριξαν ο *Procuratore generale presso la Corte d'appello di Bologna* (γενικός εισαγγελέας του εφετείου Μπολόνιας), το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο καθορισμός του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού αποτελεί εκτίμηση κατά την οποία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως [βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 26ης Μαρτίου 2019, *SM* (Παιδί που τελεί υπό το αλγερινό σύστημα *kafala*), C-129/18, EU:C:2019:248, σκέψη 73· της 14ης Ιανουαρίου 2021, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Επιστροφή ασυνόδευτου ανηλίκου), C-441/19, EU:C:2021:9, σκέψεις 46 και 60, και της 11ης Μαρτίου 2021, *État belge* (Επιστροφή του γονέα ενός ανηλίκου), C-112/20, EU:C:2021:197, σκέψη 27].
- 43 Μολονότι κάθε κράτος μέλος πρωτίστως οφείλει, προκειμένου να διασφαλίζει την πλήρη εφαρμογή των αρχών της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αναγνωρίσεως στις οποίες στηρίζεται η λειτουργία του μηχανισμού του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, να εγγυάται, υπό τον τελικό έλεγχο του Δικαστηρίου, την τήρηση των επιταγών οι οποίες είναι σύμφυτες με τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται με το άρθρο 7 καθώς και με το άρθρο 24, παράγραφοι 2 και 3, του Χάρτη, απέχοντας από κάθε μέτρο δυνάμενο να τα προσβάλει, εντούτοις η ύπαρξη πραγματικού κινδύνου να υποστεί το πρόσωπο σε βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και/ή τα παιδιά του, σε περίπτωση παραδόσεως του εν λόγω προσώπου στην εκδούσα το ένταλμα δικαστική αρχή, προσβολή των ως άνω θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, επιτρέπει στη δικαστική αρχή εκτέλεσης την κατ' εξαίρεση άρνηση εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 3, της απόφασης-πλαίσιου 2002/584 [πρβλ. αποφάσεις της 22ας Φεβρουαρίου 2022, *Openbaar Ministerie* (Δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος), C-562/21 PPU και C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, σκέψη 46, και της 31ης Ιανουαρίου 2023, *Puig Gordi κ.λπ.*, C-158/21, EU:C:2023:57, σκέψεις 72 και 96].

- 44 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι η εκτίμηση του κινδύνου περί του οποίου γίνεται λόγος στην αμέσως προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως πρέπει να διενεργείται από τη δικαστική αρχή εκτέλεσης με γνώμονα τις προδιαγραφές προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων τις οποίες εγγυάται το δίκαιο της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, *Aranyosi και Căldărău*, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 88). Κατά συνέπεια, οσάκις η ως άνω αρχή δεν είναι βέβαιη ως προς την ύπαρξη, στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος, συνθηκών παρόμοιων με εκείνες που υφίστανται στο κράτος μέλος εκτέλεσης όσον αφορά την κράτηση μητέρων παιδιών μικρής ηλικίας και την ανάληψη της επιμέλειας των παιδιών αυτών, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο προαναφερθείς κίνδυνος είναι αποδεδειγμένος.
- 45 Αντιθέτως, όταν η δικαστική αρχή εκτέλεσης που καλείται να αποφασίσει σχετικά με την παράδοση προσώπου εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης έχει στη διάθεσή της στοιχεία που καταδεικνύουν την ύπαρξη τέτοιου κινδύνου είτε λόγω συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης των μητέρων παιδιών μικρής ηλικίας ή τις συνθήκες ανάληψης της επιμέλειας των παιδιών αυτών στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος είτε λόγω πλημμελιών σχετικών με τις συνθήκες αυτές που επηρεάζουν ειδικότερα μια αντικειμενικώς προσδιορίσιμη ομάδα προσώπων, όπως τα παιδιά με αναπηρίες, η αρχή αυτή οφείλει να εξακριβώσει, κατά τρόπο συγκεκριμένο και ακριβή, αν υφίστανται σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι τα εν λόγω πρόσωπα θα διατρέξουν τέτοιο κίνδυνο λόγω συνθηκών όπως οι ανωτέρω.
- 46 Ως εκ τούτου, η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να εκτιμήσει αν υφίσταται όντως κίνδυνος προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στο άρθρο 7 καθώς και στο άρθρο 24, παράγραφοι 2 και 3, του Χάρτη στο πλαίσιο εξέτασης δύο σταδίων που απαιτεί ανάλυση βάσει διαφορετικών κριτηρίων και, κατά συνέπεια, τα στάδια αυτά δεν μπορούν να συγχέονται και πρέπει να διεξάγονται διαδοχικώς (πρβλ. απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2023, *Puig Gordi* κ.λπ., C-158/21, EU:C:2023:57, σκέψεις 101, 109 και 110).
- 47 Προς τον σκοπό αυτό, η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει, κατά το πρώτο στάδιο, να εξετάσει αν υφίστανται αντικειμενικά, αξιόπιστα, συγκεκριμένα και δεόντως επικαιροποιημένα στοιχεία καταδεικνύοντα την ύπαρξη πραγματικού κινδύνου προσβολής, στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος, των εν λόγω θεμελιωδών δικαιωμάτων λόγω πλημμελιών όπως αυτές περί των οποίων γίνεται λόγος στη σκέψη 45 της παρούσας απόφασης. Τα στοιχεία αυτά δύνανται να προκύπτουν, μεταξύ άλλων, από διεθνείς δικαστικές αποφάσεις, αποφάσεις, εκθέσεις και λοιπά έγγραφα καταρτιζόμενα από τα όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης ή όργανα εντός του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και από πληροφορίες που καταγράφονται στη βάση δεδομένων του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) σχετικά με τις συνθήκες ποινικής κράτησης στην Ένωση (Criminal Detention Database) (πρβλ. αποφάσεις της 5ης Απριλίου 2016, *Aranyosi και Căldărău*, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 89, καθώς και της 31ης Ιανουαρίου 2023, *Puig Gordi* κ.λπ., C-158/21, EU:C:2023:57, σκέψη 102).
- 48 Κατά το δεύτερο στάδιο, η δικαστική αρχή εκτέλεσης πρέπει να διακριβώσει, κατά τρόπο συγκεκριμένο και ακριβή, σε ποιον βαθμό οι πλημμέλειες που διαπιστώθηκαν κατά το πρώτο στάδιο της εξέτασης η οποία μνημονεύεται στην αμέσως προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στις συνθήκες κράτησης στις οποίες θα υποβληθεί το πρόσωπο σε βάρος του οποίου εκδόθηκε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης ή στις συνθήκες ανάληψης επιμέλειας των παιδιών του και εάν, λαμβανομένης υπόψη της προσωπικής τους κατάστασης, υφίστανται σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι για να θεωρηθεί ότι το πρόσωπο αυτό ή τα παιδιά του θα διατρέξουν πραγματικό κίνδυνο προσβολής των εν λόγω θεμελιωδών

- δικαιωμάτων τους (πρβλ. αποφάσεις της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 94, καθώς και της 31ης Ιανουαρίου 2023, Puig Gordi κ.λπ., C-158/21, EU:C:2023:57, σκέψη 106).
- 49 Προς τον σκοπό αυτό, αν η δικαστική αρχή εκτέλεσης κρίνει ότι δεν διαθέτει όλα τα αναγκαία στοιχεία για την έκδοση απόφασης σχετικά με την παράδοση του ενδιαφερομένου, οφείλει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 15, παράγραφος 2, της απόφασης-πλασιού 2002/584, να ζητήσει από τη δικαστική αρχή έκδοσης την κατεπείγουσα προσκόμιση κάθε συμπληρωματικής πληροφορίας που κρίνει αναγκαία όσον αφορά τις συνθήκες υπό τις οποίες πρόκειται να κρατηθεί το πρόσωπο αυτό και να οργανωθεί η ανάληψη της επιμέλειας των παιδιών του στο εν λόγω κράτος μέλος (πρβλ. απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 95).
- 50 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι πληροφορίες τις οποίες δικαιούται να ζητήσει η δικαστική αρχή εκτέλεσης μπορούν να αφορούν τόσο το πρώτο όσο και το δεύτερο στάδιο της εξέτασης στην οποία η αρχή αυτή οφείλει να προβεί σύμφωνα με τη σκέψη 46 της παρούσας απόφασης. Εντούτοις, η εν λόγω αρχή δεν μπορεί να ζητήσει από τη δικαστική αρχή έκδοσης πληροφορίες που αφορούν μόνον το δεύτερο στάδιο της ως άνω εξέτασης, όταν εκτιμά ότι δεν έχει αποδειχθεί η ύπαρξη συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών ή πλημμελειών που επηρεάζουν μια αντικειμενικώς προσδιορίσιμη ομάδα προσώπων στην οποία ανήκουν το ενδιαφερόμενο πρόσωπο ή τα παιδιά του, όπως οι μνημονευόμενες στη σκέψη 45 της παρούσας απόφασης (πρβλ. απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2023, Puig Gordi κ.λπ., C-158/21, EU:C:2023:57, σκέψη 135).
- 51 Σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, της απόφασης-πλασιού 2002/584, η δικαστική αρχή εκτέλεσης μπορεί να τάξει προθεσμία για την παραλαβή των συμπληρωματικών πληροφοριών που ζήτησε από την δικαστική αρχή έκδοσης. Η προθεσμία αυτή πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη συγκεκριμένη υπόθεση, έτσι ώστε η δικαστική αρχή έκδοσης να διαθέτει τον αναγκαίο χρόνο για τη συλλογή των εν λόγω πληροφοριών, εν ανάγκη ζητώντας προς τον σκοπό αυτό τη συνδρομή της κεντρικής αρχής ή μίας εκ των κεντρικών αρχών του κράτους μέλους έκδοσης, κατά την έννοια του άρθρου 7 της απόφασης-πλασιού. Σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, της απόφασης-πλασιού, η εν λόγω προθεσμία πρέπει πάντως να λαμβάνει υπόψη την ανάγκη να τηρηθούν οι προθεσμίες που τάσσονται στο άρθρο 17 της απόφασης-πλασιού (απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 97).
- 52 Η δικαστική αρχή έκδοσης οφείλει, από την πλευρά της, να διαβιβάσει τις ζητηθείσες συμπληρωματικές πληροφορίες στη δικαστική αρχή εκτέλεσης, ειδάλλως παραβιάζει την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας [πρβλ. αποφάσεις της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 97, και της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 64].
- 53 Ειδικότερα, προκειμένου ιδίως να διασφαλιστεί ότι δεν θα παρακωλυθεί πλήρως η λειτουργία του μηχανισμού του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, η υποχρέωση καλόπιστης συνεργασίας, την οποία καθιερώνει το άρθρο 4, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, ΣΕΕ, πρέπει να αποτελεί τη βάση της συνεργασίας μεταξύ των δικαστικών αρχών εκτέλεσης και των δικαστικών αρχών έκδοσης [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 104, και της 31ης Ιανουαρίου 2023, Puig Gordi κ.λπ., C-158/21, EU:C:2023:57, σκέψη 131].

- 54 Σε περίπτωση που η δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος δεν απαντήσει ικανοποιητικά στο αίτημα παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών που υπέβαλε η δικαστική αρχή εκτέλεσης, η τελευταία οφείλει να προβεί σε σφαιρική εκτίμηση του συνόλου των στοιχείων που έχει στη διάθεσή της στο πλαίσιο καθενός από τα δύο στάδια που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 47 και 48 της παρούσας απόφασης [πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία)*, C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 114].
- 55 Η δικαστική αρχή εκτέλεσης, μόνον όταν εκτιμά, υπό το πρίσμα του συνόλου των στοιχείων που έχει στη διάθεσή της, συμπεριλαμβανομένης της ενδεχόμενης έλλειψης εγγυήσεων εκ μέρους της δικαστικής αρχής έκδοσης του εντάλματος, ότι υφίστανται, αφενός, πλημμέλειες, όπως αυτές που μνημονεύονται στη σκέψη 45 της παρούσας απόφασης, στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος και, αφετέρου, σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι, λαμβανομένης υπόψη της προσωπικής καταστάσεώς τους, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο και/ή τα παιδιά του θα διατρέξουν πραγματικό κίνδυνο προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στο άρθρο 7 και στο άρθρο 24, παράγραφοι 2 και 3, του Χάρτη, οφείλει, βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 3, της απόφασης-πλαίσιου 2002/584, να μην εκτελέσει το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης που έχει εκδοθεί εις βάρος του εν λόγω προσώπου. Σε αντίθετη περίπτωση, οφείλει να εκτελέσει το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, σύμφωνα με την υποχρέωση που προβλέπει το άρθρο 1, παράγραφος 2, της απόφασης-πλαίσιου.
- 56 Τέλος, πρέπει να διευκρινιστεί ότι, όσον αφορά τη δυνατότητα αναστολής της παράδοσης για την οποία κάνει λόγο το αιτούν δικαστήριο στο πρώτο προδικαστικό ερώτημά του, μολονότι είναι δυνατόν, βάσει του άρθρου 23, παράγραφος 4, της απόφασης-πλαίσιου 2002/584, να ανασταλεί η παράδοση του προσώπου εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, εντούτοις η δυνατότητα αυτή δεν μπορεί παρά να εφαρμόζεται προσωρινά, κατ' εξαίρεση και για σοβαρούς ανθρωπιστικούς λόγους. Λαμβανομένου υπόψη του γράμματος της εν λόγω διάταξης, καθώς και της γενικής οικονομίας του άρθρου 23 της απόφασης-πλαίσιου, μια τέτοια αναστολή δεν μπορεί, εξάλλου, να εφαρμοστεί για σημαντικό χρονικό διάστημα [πρβλ. απόφαση της 18ης Απριλίου 2023, *E. D. L. (Λόγος άρνησης στηριζόμενος στην ασθένεια)*, C-699/21, EU:C:2023:295, σκέψη 51].
- 57 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 1, παράγραφοι 2 και 3, της απόφασης-πλαίσιου 2002/584, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 7 και του άρθρου 24, παράγραφοι 2 και 3, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην εκ μέρους της δικαστικής αρχής εκτέλεσης άρνηση παράδοσης του προσώπου εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης για τον λόγο ότι το πρόσωπο αυτό είναι μητέρα παιδιών μικρής ηλικίας που ζουν μαζί της, εκτός εάν, πρώτον, η αρχή αυτή έχει στη διάθεσή της στοιχεία που αποδεικνύουν την ύπαρξη πραγματικού κινδύνου προσβολής του θεμελιώδους δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του εν λόγω προσώπου, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη, και προσβολής του υπέρτατου συμφέροντος των παιδιών του, όπως αυτό προστατεύεται στο άρθρο 24, παράγραφοι 2 και 3, του Χάρτη, λόγω συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης των μητέρων παιδιών μικρής ηλικίας και τις συνθήκες ανάληψης της επιμέλειας των παιδιών αυτών στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος και, δεύτερον, υπάρχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι, λαμβανομένης υπόψη της προσωπικής τους κατάστασης, τα εν λόγω πρόσωπα θα διατρέξουν τον προαναφερθέντα κίνδυνο λόγω συνθηκών όπως οι ανωτέρω.

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

- 58 Λαμβανομένης υπόψη της απάντησης που δόθηκε στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 59 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

Το άρθρο 1, παράγραφοι 2 και 3, της απόφασης-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 7 και του άρθρου 24, παράγραφοι 2 και 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

έχει την έννοια ότι:

αντιτίθεται στην εκ μέρους της δικαστικής αρχής εκτέλεσης άρνηση παράδοσης του προσώπου εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης για τον λόγο ότι το πρόσωπο αυτό είναι μητέρα παιδιών μικρής ηλικίας που ζουν μαζί της, εκτός εάν, πρώτον, η αρχή αυτή έχει στη διάθεσή της στοιχεία που αποδεικνύουν την ύπαρξη πραγματικού κινδύνου προσβολής του θεμελιώδους δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του εν λόγω προσώπου, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, και προσβολής του υπέρτατου συμφέροντος των παιδιών του, όπως αυτό προστατεύεται στο άρθρο 24, παράγραφοι 2 και 3, του Χάρτη, λόγω συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης των μητέρων παιδιών μικρής ηλικίας και τις συνθήκες ανάληψης της επιμέλειας των παιδιών αυτών στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος και, δεύτερον, υπάρχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι, λαμβανομένης υπόψη της προσωπικής τους κατάστασης, τα εν λόγω πρόσωπα θα διατρέξουν τον προαναφερθέντα κίνδυνο λόγω συνθηκών όπως οι ανωτέρω.

(υπογραφές)